



UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI  
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM  
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITAT  
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY  
TRADITIO ET EXCELLENTIA



CENTRUL DE FORMARE CONTINUA  
INVATAMANT LA DISTANTA  
SI CU FRECVENŢĂ REDUSĂ



sociologie &  
asistență socială

## A TANTÁRGY ADATLAPJA

### Szociális munka fogyatékkal élőkkel

Egyetemi tanév 2025-2026

#### 1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociális munka
1.5. Képzési szint	Licenz
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	SZOCIÁLIS MUNKA/SZOCIÁLIS MUNKÁS
1.7. Képzési forma	távoktatás

#### 2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	SZOCIÁLIS MUNKA FOGYATÉKKAL ÉLŐKKEL				A tantárgy kódja	ALM 2105	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Berszán Lídia egyetemi docens						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Berszán Lídia egyetemi docens						
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	4.	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DS

#### 3. A teljes becsült idő (oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám - nappali tagozat	3	amelyből: 3.2. előadás:	2		3.3. szeminárium	1
3.4. Félév összóraszama - távoktatás	125	amiből: 3.5. SI	83	AI = Nr. ore curs IF x nr. săptămâni	3.6. AT ( 0 ) + TC ( 0 ) + AA ( 14 )	14
<b>A tanulmányi idő elosztása (SI) és az önálló tanulás (AI)</b>						<b>ore</b>
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása						39
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás						38
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása						26
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)						2
Vizsgák						2
Más tevékenységek: konzultáció						2
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	111					
3.8 A félév össz-óraszama (kreditszám x 25h)	125					
3.9. Kreditszám	5					

#### 4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Alapozó tárgy
4.2. Kompetenciabeli	Nyitottság a segítői attitűd kialakítására

#### 5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	vetítő, laptop, internetes hozzáférés
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	vetítő, laptop, internetes hozzáférés

#### 6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák<sup>1</sup>

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<b>GR1</b> – Értékeli, diagnosztizálja és kritikusan elemzi a szükségleteket és a szociális helyzeteket. <b>GR6</b> – Minőségi standardokat, etikai normákat és jogi követelményeket alkalmaz a szakmai gyakorlatban. <b>GR7</b> – Előmozdítja az emberi jogokat, a társadalmi befogadást és az antioppresszív gyakorlatokat. <b>GR10</b> – Specifikus sérülékeny csoportokat segít és támogat különböző kontextusokban.
Transzverzális kompetenciák	<b>GT2</b> – Együttműködik, kommunikál és felelősen cselekszik. <b>GT3</b> – Tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget, az emberi jogokat és a szakmai etikai kötelezettségeket.

#### 6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<b>C1.</b> A hallgató/végzett hallgató ismerteti a sérülékeny személyek helyzetértékelésének sajátosságait és a komplex szociális szükségletek diagnózisának kritériumait. <b>C2.</b> A hallgató/végzett hallgató azonosítja a szociális ellátórendszer diagnózisának sajátos módszereit és technikáit. <b>C3.</b> A hallgató/végzett hallgató ismerteti a krízisintervenciós modelleket, a problémamegoldás és döntéshozatal elveit a szociális munkában, beleértve a krízishelyzetben lévő családokkal és egyénekkal végzett munka sajátosságait. <b>C4.</b> A hallgató/végzett hallgató magyarázza a szociális krízishelyzetek kockázati tényezőit és a rendelkezésre álló erőforrásokat, valamint ismerteti a különböző nehéz helyzetben lévő klienscsoportokhoz igazított intervenciós stratégiákat. <b>C5.</b> A hallgató/végzett hallgató magyarázza a sérülékeny csoportok társadalmi problémáinak kialakulását és fennmaradását, specifikus eljárások alkalmazásával. <b>C6.</b> A hallgató/végzett hallgató értékeli a közösség válaszmechanizmusait a kliensek problémáira. <b>C7.</b> A hallgató/végzett hallgató elemzi a sérülékeny csoportok társadalmi reintegrációjának stratégiáit. <b>C8.</b> A hallgató/végzett hallgató magyarázza az intervenció mechanizmusait egyéni, családi, csoport- és közösségi szinten. <b>C9.</b> A hallgató/végzett hallgató ismerteti a multidiszciplináris csapatban végzett hatékony együttműködés, a frusztráció konstruktív kezelésének, a szakmai kötelezettségek betartásának, valamint a digitális kommunikációs és együttműködési eszközök használatának alapelveit. <b>C10.</b> A hallgató/végzett hallgató ismerteti az interkulturális kompetencia, a kulturális sokféleség tisztelete, a civil részvétel, valamint a titoktartási kötelezettségek betartásának elveit a szociális munka gyakorlatában.
-----------	--

<sup>1</sup> Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

<p style="text-align: center;"><b>Képességek</b></p>	<p><b>A1.</b> A hallgató/végzett hallgató a sérülékeny csoportok sajátosságaihoz igazított értékelési és szociális diagnosztikai technikákat alkalmaz, és világos, megalapozott értékelési jelentéseket készít.</p> <p><b>A2.</b> A hallgató/végzett hallgató a jogszabályoknak és a társadalmi-kulturális normáknak megfelelően alkalmazza a szociális diagnózis specifikus módszereit.</p> <p><b>A3.</b> A hallgató/végzett hallgató krízisintervenciós és problémamegoldó technikákat alkalmaz komplex helyzetekben, megalapozott szakmai döntéseket hoz, valamint krízishelyzetben lévő családokat és egyéneket támogat.</p> <p><b>A4.</b> A hallgató/végzett hallgató egyénre szabott krízisintervenciós terveket dolgoz ki, mozgósítja a támogató hálózatot, és együttműködik partnerintézményekkel az integrált válasz biztosítása érdekében.</p> <p><b>A5.</b> A hallgató/végzett hallgató alkalmazza az alternatív megoldások kidolgozására szolgáló specifikus elveket és módszereket.</p> <p><b>A6.</b> A hallgató/végzett hallgató megfelelő válaszmechanizmusokat alkalmaz problémás helyzetek kezelésére.</p> <p><b>A7.</b> A hallgató/végzett hallgató eljárásokat alkalmaz a társadalmi problémák megoldására.</p> <p><b>A8.</b> A hallgató/végzett hallgató tájékoztatást nyújt, szociális szolgáltatásokat biztosít, valamint kapcsolatot teremt a közösségi erőforrások és a kliensek problémái között.</p> <p><b>A9.</b> A hallgató/végzett hallgató hatékonyan működik együtt multidiszciplináris csapatokban, betartja vállalt kötelezettségeit, iránymutatást nyújt kollégáinak és klienseinek, konstruktívan kezeli a frusztrációt, és szakmai kommunikációs szoftvereket használ.</p> <p><b>A10.</b> A hallgató/végzett hallgató interkulturális kompetenciákat demonstrál minden szakmai interakció során, aktívan részt vesz a közösség civil életében, és szigorúan betartja a kliensekkel szembeni titoktartási kötelezettségeket.</p>
<p style="text-align: center;"><b>Felelősség és önállóság</b></p>	<p><b>R1.</b> A hallgató/végzett hallgató kritikai megközelítést alkalmaz a kliensek valós erőforrásainak és szükségleteinek azonosítására, elkerülve a sztereotípiákat és a címkézést az értékelési folyamat során.</p> <p><b>R2.</b> A hallgató/végzett hallgató intervenciós projekteket dolgoz ki a közösségi erőforrások mozgósításával.</p> <p><b>R3.</b> A hallgató/végzett hallgató felelősséget vállal a krízishelyzetekben végzett intervenciókért, gyorsan, etikusan és a jogi előírásoknak megfelelően jár el a sérülékeny kliensek védelme érdekében.</p> <p><b>R4.</b> A hallgató/végzett hallgató diszkriminációmentesen jár el a kockázati csoportokkal végzett munka során, magas etikai standardokat tart fenn, és konstruktívan kezeli a krízishelyzetekből fakadó stresszt.</p> <p><b>R5.</b> A hallgató/végzett hallgató köz- és magánszféra közötti partnerségeket alakít ki és működtet a sérülékeny csoportok támogatása érdekében.</p> <p><b>R6.</b> A hallgató/végzett hallgató előmozdítja az egyének, családok és közösségek közötti kapcsolatok változását.</p> <p><b>R7.</b> A hallgató/végzett hallgató előmozdítja az emberi jogokat és a társadalmi befogadást.</p> <p><b>R8.</b> A hallgató/végzett hallgató elősegíti a kliensek hozzáférését az azonosított szociális szolgáltatásokhoz.</p> <p><b>R9.</b> A hallgató/végzett hallgató aktív és felelős szerepet vállal a munkacsoportban, betartja szakmai kötelezettségeit, és hozzájárul az együttműködésen és kölcsönös támogatáson alapuló munkaklí mához.</p> <p><b>R10.</b> A hallgató/végzett hallgató felelősséget vállal a kulturális sokféleség tiszteletének és a titoktartásnak az előmozdításáért, mint az etikus és diszkriminációmentes szociális munka alapelveiért.</p>

## 7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

<p>7.1 A tantárgy általános célkitűzése</p>	<p>A fogyatékkal élők szociális védelme, helyreállítása és integrációja terén szakszerű információk elsajátítása.</p> <p>A szociális munka sajátosságainak megismerése a fogyatékkal élők védelme terén.</p> <p>A vonatkozó jogszabályok és a meglévő szociális szolgáltatások ismerete.</p> <p>A fogyatékkal élőkre vonatkozó szociálpolitikai és nemzetközi/európai stratégiák elemzésével, szintézisével és összehasonlításával kapcsolatos kognitív készségek fejlesztése.</p> <p>Pozitív és empatikus mentalitás és hozzáállás kialakítása a fogyatékkal élőkkel szemben, a társadalmi beilleszkedést elősegítő módszerek elsajátítása.</p>
---	--

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A társadalmi inklúzióra vonatkozó fogalmak, terminológia, jogszabályok és módszertani normák kutatása Romániában és az Európai Unióban.</p> <p>A fogyatékossgal kapcsolatos leggyakoribb társadalmi attitűdök azonosítása: elutasítás, címkézés, elszigeteltség. A pozitív attitűdök előmozdításának módszerei: tolerancia, elfogadás, integráció, befogadás.</p> <p>A szociális munka szerepe és lehetőségei az elfogadás és az esélyegyenlőség előmozdításában a speciális szükségletű emberekkel szembeni szakmai magatartáson keresztül.</p>
-------------------------------------	---

## 8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás és labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
C1. A fogyatékossgal biológiai meghatározottsága és társadalmi-környezeti összetevői	.ppt előadás, bibliográfia megbeszélés	a bemutatott téma interaktív problematizálása
C2. Az integráció és kirekesztés fogalmai <b>Labor:</b> Kutatási adatok integráció-kirekesztés; A fogyatékossgal okai	.ppt előadás, oktató film megtekintése, megbeszélése	a bemutatott téma interaktív problematizálása Vasilescu, D. (2001): Societatea - un organism care evoluează, (12-40.old.) Berszan Lidia: Sérült lét és kirekesztés (studiu, 21 p.) 11-12 aprilie 2004
C3. A társadalmi részvétel feltételei: tanulási és munka-lehetőség + társas kapcsolatok	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása
C4. WHO meghatározások és romániai fogalomhasználat <b>Labor:</b> Fogalomhasználat – összehasonlítás; Részvétel és lehetőségek	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Kálmán Zsófia - Kőnczei György (2002): A Taigetostól az esélyegyenlőségig, (27-76.) Kőnczei György (2000): A hátrányos helyzetű csoportok védelme az Európai Unióban (132-140.)
C5. A besorolás módszerei. Statisztikák Európában és Romániában	.ppt előadás, statisztikák kiscsoportos megbeszélése	a bemutatott téma interaktív problematizálása <a href="https://anpd.gov.ro/web/dizabilitate/evaluarea-in-grad-de-handicap/">https://anpd.gov.ro/web/dizabilitate/evaluarea-in-grad-de-handicap/</a>
C6. A fogyatékossgal elfogadásának lépései és a családi szocializáció jelentősége <b>Labor:</b> ANPH statisztikák; A fogyatékossgal elfogadása, mint gyászfolyamat;	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Gherguț, A.(2003): Problematicele asistenței persoanelor cu cerințe speciale. (857-905. old.) Stonescu, C. – Teodorescu, L. – Mihaescu, O. (2003): Stabilirea gradului de handicap (242-248.)
C7. Iskola, és kortárs csoport szerepe a sérült gyermek személyiségfejlődésében	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Kálmán, Zs. (1994): Az elfogadás, mint folyamat, in. Bánatkő ((97-114.) Kálmán, Zs. (1994): A család, mint rendszer, in. Bánatkő ((27-46.)
C8. A fogyatékosellátás alakulása a rendszerváltás óta <b>Labor:</b> Kommunista örökség a szociális ellátásban; Társas integráció gyermekkorban	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Somlai, P.(1997): A szociális integráció változatai (115-121.) Berszan Lidia - A fogyatékos személyek védelme Romániában, In: Esely, Budapest, 2005/5, pp. 53-79 Vasilescu, D. (2001): O lume mai bună – cum? (99-133.old.)

C9. Aktuális szociálpolitikai rendelkezések a fogyatékos személyek jogvédelmében	.ppt előadás, Törvények kiscsoportos tanulmányozása	a bemutatott téma interaktív problematizálása
C10. Az ellátás interdiszciplináris jellege. A szociális munka szerepe és szinterei a jogegyenlőség megteremtésében  <b>Labor:</b> Szociális szolgáltatások, intézmények; Fogyatékos személyekre vonatkozó törvények	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása  <a href="https://anpd.gov.ro/web/despre-noi/cadru-legislativ-general/">https://anpd.gov.ro/web/despre-noi/cadru-legislativ-general/</a>  Kálmán Zsófia - Könczei György (2002): Okosan adni, méltósággal fogadni. (510-519.)
C11. A fogyatékkal élők integrációjá és a disszkrimináció tilalma az európai jogrendben	.ppt előadás, oktató film	interaktív, kiscsoportos munka: <a href="https://anpd.gov.ro/web/servicii-sociale/harta-serviciilor-sociale/">https://anpd.gov.ro/web/servicii-sociale/harta-serviciilor-sociale/</a>
C12. Az elutasítástól a partnerségig: a fogyatékos személyekhez való viszonyulás és a velük való munka alakulásának szakmatörténete  <b>Labor:</b> Úniós jogharmonizáció; Szülő-szakember együttműködés	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása  Vasilescu, D. (2001): România pe drumul dinspre Est spre Vest. (40-91.)  Berszan Lidia - Sérültek szexuális viselkedése, Család- Gyermekek -Ifjúság, vol. 3 /2004, pp. 23-28
C13. Additív szemlélet a fogyatékkal élők életkörülményeinek felmérésében és megértésében: rizikó tényezők és támogató faktorok	.ppt előadás	a bemutatott téma interaktív problematizálása Stonescu, C. – Teodorescu, L. – Mihaescu, O. (2003): Activități și participare. Factori de mediu (265.-275.)  Berszan Lidia: Integrációs kísérletek, In: Család Gyermekek Ifjúság. 2002/5, pp. 27-31, www.szochalo.hu
C14. A befogadó közeg: az integráció előkészítése és fenntartása  <b>Labor:</b> Integráció a gyakorlatban; Kockázat és megküzdés	.ppt előadás	Ismétlő feladatok  Berszan Lidia – Integrarea copiilor cu deficiențe în învățământul de masă (studiu) 2002, pp. 208-218

**Kötelező könyvészet:**

**Berszan Lidia** (2017): *A fogyatékos személyek társadalmi integrációja*, PRESA UNIVERSITARA CLUJEANA , CLUJ-NAPOCA,

**Kálmán, Zs.** (1994): *Az elfogadás, mint folyamat*, in. Bánatkő (97-114.)

**Kálmán, Zs.** (1994): *A család, mint rendszer*, in. Bánatkő ((27-46.)

**Kálmán Zsófia - Könczei György** (2002): *...Az esélyegyenlőségig, Esélyegyenlőség a gyakorlatban*. In. A Taigetosztól az esélyegyenlőségig, Osiris Könyvkiadó, Budapest (495-518.)

**Neamțu, G.** (2003, 2011): *Particularitati ale asistentei persoanelor cu nevoi speciale/dizabilitati*. In. *Tratat de asistență socială*, Ed. Polirom, București (953-994.)

**Berszan Lidia:** *A fogyatékos személyek védelme Romániában*. *Esély folyóirat*. Budapest.

[http://www.esely.org/kiadvanyok/2005\\_5/berszan.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_5/berszan.pdf)

**Berszan Lidia:** *Tabu-bontás – Sérültek szexuális viselkedése*. *Család- Gyermekek – Ifjúság folyóirat*. Budapest

[https://issuu.com/csagyi/docs/csagyi\\_2004\\_3](https://issuu.com/csagyi/docs/csagyi_2004_3)

**BERSZÁN LÍDIA** *A fogyatékos gyermeket nevelő családok megküzdési esélyei Romániában*. *Esély folyóirat*. Budapest.

[http://www.esely.org/kiadvanyok/2007\\_1/BERSZAN.pdf](http://www.esely.org/kiadvanyok/2007_1/BERSZAN.pdf)

**Berszán Lídia:** Integrációs kísérletek. Család- Gyermek – Ifjúság folyóirat. Budapest

[https://issuu.com/csagyi/docs/csagyi\\_2002\\_5](https://issuu.com/csagyi/docs/csagyi_2002_5)

**Berszán Lídia: Jogok és esélyek. a fogyatékos gyerekek/fiatalok helyzete és lehetőségei Romániában – longitudinális kutatás. Erdélyi Társadalom folyóirat. Kolozsvár.**

<http://erdelyitarsadalom.ro/elofizetes/22-hungarian/korabbi-szamok/x-efolyam-2-szam-2012-2/79-berszan-lidia-jogok-es-eselvek-a-fogyatekos-gyerekek-fiatalok-helyzete-es-lehetosegei-romaniaban-longitudinalis-kutatas.html>

**Berszán Lídia: Megküzdés és reziliencia? Amikor a kevesebb több.** Erdélyi Társadalom folyóirat. Kolozsvár.

<http://erdelyitarsadalom.ro/files/et25/et-bbu-25-01.pdf>

WEB: <https://anpd.gov.ro/web/>

### 9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Képesek azonosítani és felmérni a speciális igényű személyek problémáit oktatás, egészségügy, környezet, közösség, munkavállalás területein
- Megfelelő magyarázó modellek elsajátítása, megtanulnak kommunikálni e területek társadalmi szereplőivel
- a fogyatékkal élők támogatásáért való kiállás
- A fogyatékos személyek társadalmi integrációjának elősegítésére és a velük való segítő kapcsolatra felkészült szakemberek képzése.

### 10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Parciális vizsga Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga	10%
	Ismeretellenőrző teszt, a vizsgaidőszakban beadva	Írásbeli vizsga	40%
10.5 Szeminárium / Labor	Írásbeli feladat: <i>A szociális munka szerepe a fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok társadalmi integrációjában</i> (esszé, N= 6.000-8.000)	minimum 3 bibliográfiai forrás	20%
	<i>Interjú egy fogyatékos gyermek családjával</i> (4-6 oldal)		20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"><li>• A kötelező szakirodalom elolvasása</li><li>• Írásbeli vizsga az előadás anyagából</li><li>• A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból</li></ul>			

## 11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)



Előadás és szeminárium felelőse:

Kitöltés időpontja:  
01.09.2025

dr. Berszán Lília egyetemi docens

Távoktatásért felelős: Müller Fábián Andrea